

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษากิจการนักเรียนเพื่อทราบสภาพการศึกษากิจการนักเรียน ปัญหาในการศึกษากิจการนักเรียน ผลของการศึกษากิจการนักเรียน เจตคติต่อการศึกษากิจการนักเรียน ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการศึกษากิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น สรุปผลได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษากิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษาสภาพการศึกษากิจการนักเรียน
- (2) เพื่อศึกษาปัญหาการศึกษากิจการนักเรียน
- (3) เพื่อศึกษาผลของการศึกษากิจการนักเรียน
- (4) เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการศึกษากิจการนักเรียน
- (5) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการศึกษากิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร 75 คน ครูที่ปรึกษา 1,876 คน และนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการนักเรียน 150 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี จำนวน 544 คน มีวิธีการสุ่มดังนี้

(1) ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายธุรการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม รวม 75 คน ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

(2) ครูที่ปรึกษากิจกรรม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ R.V. Krejcie และ Morgan (อ้างถึงในประยูร อาษานาม, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่าง 319 คน กำหนดตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียนแล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

(3) นักเรียน ได้แก่ คณะกรรมการนักเรียนจำนวน 150 คน ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

(4) กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์ใช้เกณฑ์ 20% ทุกกลุ่ม จะได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ผู้บริหาร จำนวน 15 คน ครูที่ปรึกษากิจกรรม จำนวน 60 คน และนักเรียน จำนวน 30 คน

5.2.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

(1) แบบสอบถามชุดที่ 1 และชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารและครูที่ปรึกษา กิจกรรมถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ผล และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมนักเรียน แบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับนักเรียนถามเกี่ยวกับปัญหาผล และเจตคติต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน

(2) แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้วิจัย 1 ชุด เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ปัญหาและผลในการจัดกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมนักเรียนที่ควรส่งเสริมหรือยกเลิก การกระตุ้นให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและการนำผลการประเมินมาปรับปรุงกิจกรรมนักเรียนในอนาคตต่อไป

5.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

(1) นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 โรงเรียน ซึ่งดำเนินการระหว่างวันที่ 25 สิงหาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2539 ในการไปปรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ขอสัมภาษณ์ผู้บริหาร 15 คน ครูที่ปรึกษากิจกรรม 60 คน และนักเรียน 30 คน แบบสอบถามส่งไปทั้งหมด 544 ฉบับ เป็นฉบับที่สมบูรณ์ 518 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.22

5.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC⁺ ดังนี้

- (1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
- (2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- (3) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบปลายเปิด นำมารวบรวมแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
- (4) ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์รวบรวมสรุปเป็นความเรียง

5.3 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.3.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สำหรับครูที่ปรึกษากิจกรรม และนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ผู้บริหารมีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 20 - 25 ปี ส่วนครูที่ปรึกษากิจกรรมมีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 15 - 19 ปี สำหรับนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ 2.00 - 3.00 ขึ้นไป

5.3.2. สภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

(1) รูปแบบการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม โรงเรียนส่วนใหญ่ยึดความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก มีครูเป็นผู้ดำเนินการในรูปคณะกรรมการและนักเรียนเป็นผู้ช่วยเหลือ การกำหนดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรมในโรงเรียนและร่วมวางแผนจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าหมวดวิชากิจกรรม ครูที่ปรึกษากิจกรรม คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการวิชาการ กรรมการกิจกรรม และกรรมการนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ยึดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ มีการปรับใช้และเสริมกิจกรรมนอกคู่มือ การจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมเป็นครั้งคราว การดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม มีครูที่ปรึกษาวางแผนกิจกรรมร่วมกับสมาชิก โดยจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เขียนโครงการจัดกิจกรรมเสนอต่อหัวหน้าหมวดกิจกรรม

(2) การจัดครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรม หัวหน้าหมวดวิชากิจกรรมจะเป็นผู้รับผิดชอบ โดยกำหนดให้ครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรมตามความสนใจและสมัครใจ รองลงมาคือ แบ่งตามประสบการณ์ในการสอนแต่ละกิจกรรมและแบ่งตามที่ได้รับการฝึกอบรมมา การแจ้งนโยบายการจัดกิจกรรมให้บุคลากรทราบ จะแจ้งในที่ประชุมครู รองลงมาคือ แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร และติดป้ายประกาศ

(3) การจัดนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ มีการออกแบบสำรวจความต้องการ และจำนวนนักเรียนก่อน มีการแจ้งกิจกรรมที่จะจัดในแต่ละภาคเรียนแก่นักเรียนในที่ประชุมนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้รวบรวมข้อมูลเสนอหัวหน้าหมวดกิจกรรม ระยะเวลาที่รับสมัครนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมคือ เมื่อเริ่มเปิดภาคเรียน

(4) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีวิธีให้ข้อมูล ข่าวสาร การจัดกิจกรรมนักเรียนด้วยการจัดประชุมนักเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ รองลงมาคือ การจัดป้ายนิเทศ และจัดประชุมผู้ปกครอง ส่วนการจัดส่งเอกสารเป็นวิธีการที่ใช้น้อยที่สุด

(5) การเตรียมการจัดกิจกรรมของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรม รองลงมาคือ การจัดทำปฏิทินการจัดกิจกรรม และการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ส่วนการเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรม โรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดตารางเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหา ของกิจกรรม รองลงมาคือ การบริหารการใช้สถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(6) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมพบว่า ส่วนใหญ่ใช้เงินบำรุงการศึกษา รองลงมา คือ เงินบำรุงกิจกรรมประจำปีของสมาชิก เงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์

(7) การส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ในกิจกรรม โรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดให้ครูได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ มีการจัดหาเอกสาร หนังสือคู่มือต่าง ๆ ให้ และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์กับครูที่ปรึกษากิจกรรมอื่น

(8) การเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมของครูที่ปรึกษา กิจกรรมพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการวางแผนการจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน โดยการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษาเทคนิคและวิธีการสอนในการดำเนินกิจกรรม ศึกษาวิธีวัดผลและประเมินผล สร้างสื่อการเรียน การสอนกิจกรรม

(9) วิธีสอนที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตร ส่วนใหญ่ครูที่ปรึกษา กิจกรรม จะใช้ การบรรยาย รองลงมาคือ การสาธิต การอภิปรายการใช้เกม การให้นักเรียนจัดทำโครงการ ฯลฯ

(10) การประเมินผล เวลาที่ทำการประเมินผลการจัดกิจกรรม โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการเมื่อสิ้นภาคเรียน มีการรายงานผลการดำเนินการให้เจ้าสังกัดทราบเมื่อสิ้นภาคเรียน ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้ง รองลงมา ประเมินผลระหว่าง การดำเนินกิจกรรม และมีบางโรงเรียนประเมินผลเมื่อสอนครบตามจุดประสงค์ โดยมีผู้ร่วมประเมิน ตามลำดับขั้นตอนคือ ครูที่ปรึกษา กิจกรรม หัวหน้าหมวดกิจกรรม ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และผู้บริหาร การประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนใช้การสังเกตเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาใช้ การทดสอบ การปฏิบัติ การสัมภาษณ์และการศึกษาเป็นรายบุคคลในกรณีที่นักเรียน ไม่ผ่าน จุดประสงค์ มีการจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล รองลงมาเป็นรายกลุ่ม หรือให้ปฏิบัติกิจกรรม มากขึ้นกว่าเดิม

5.3.3 ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

โดยภาพรวม ปัญหาการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ น้อย ถ้าพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านผู้บริหาร และด้านครูที่ปรึกษา กิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับ มาก

(1) ปัญหาด้านครูที่ปรึกษากิจกรรมโรงเรียน ส่วนใหญ่พบว่า ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีหน้าที่รับผิดชอบหลายฝ่าย และมีคาบสอนมาก ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ในการทำงานขาดการประสานงาน และความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งไม่เข้าใจแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม

(2) ปัญหาด้านผู้บริหาร มีสาเหตุมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญ เฉพาะงานเร่งด่วนที่กระทบฯสั่ง และให้ความสำคัญงานวิชาการมากกว่างานกิจกรรมนักเรียน

(3) ปัญหาด้านงบประมาณสถานที่ ทุกโรงเรียนจะมีปัญหาเรื่อง การจัดสรรงบประมาณ ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ส่วนเรื่องสถานที่ไม่เป็นปัญหาสามารถปรับใช้ตามลักษณะกิจกรรม

(4) ปัญหาด้านนักเรียน ตามความคิดเห็นของของผู้บริหาร และครูที่ปรึกษากิจกรรม เห็นว่า ปัญหาสำคัญของนักเรียนคือ นักเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเท่ากับวิชาอื่น ๆ และนักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมมีผลกระทบต่อการเรียน เป็นปัญหาระดับ น้อย

(5) ปัญหาด้านการดำเนินการและประเมินผล โดยภาพรวม พบว่า ปัญหาด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน และการประเมินผลเป็นปัญหาในระดับ น้อย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเวลา ไม่เพียงพอในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมหรือครู ไม่ให้ความสำคัญของการนิเทศประเมินผล หรือการขาดเครื่องมือประเมินผลที่มีคุณภาพ

สำหรับนักเรียนมีความคิดเห็นว่าปัญหาที่สำคัญในการจัดกิจกรรมนักเรียนคือ เรื่องของเวลาที่ใช้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมไม่เพียงพอ ส่วนเรื่องอื่น ๆ นักเรียนมองเห็นว่าเป็นปัญหาระดับ น้อย

5.3.4 ผลการจัดกิจกรรมที่มีต่อนักเรียน

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ทั้งผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา กิจกรรม รวมทั้งนักเรียน มีความเห็นตรงกันว่า การเข้าร่วมกิจกรรมก่อให้เกิดคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียน 5 อันดับแรก คือ นักเรียนได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น นักเรียนมองเห็นประโยชน์ใน วิชาต่าง ๆ นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ได้พัฒนาความสามารถและประสบการณ์ตรง นักเรียนได้พัฒนาการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

5.3.5 เจตคติของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน

ผลของการศึกษาพบว่า ในความคิดเห็นของนักเรียนโดยภาพรวมจะเห็นว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ถึงแม้จะเป็นการบังคับไว้ในหลักสูตรก็ตาม แต่นักเรียนมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะมองเห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีต่อตนเอง ไม่ใช่เพียงเพื่อศึกษาให้สำเร็จตามที่หลักสูตรกำหนดไว้เท่านั้น

5.3.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ถ้าต้องการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ

- 1) โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมให้เพิ่มขึ้น
- 2) ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษากิจกรรมและนักเรียนต้องให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมอย่างจริงจัง
- 3) โรงเรียนควรสำรวจความต้องการจัดกิจกรรม จัดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ เพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม และต้องจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

5.4 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น มีประเด็นที่น่าสนใจ และสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

5.4.1 สภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ในด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอแนะไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) รวมทั้งได้แจ้งนโยบายและวัตถุประสงค์ให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับทราบ โดยผู้บริหารแจ้งในที่ประชุมครู โรงเรียนมีการวางแผนดำเนินกิจกรรมร่วมกันทั้งผู้บริหาร หัวหน้าหมวดกิจกรรม ครูที่ปรึกษากิจกรรม และนักเรียนโดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ดังเช่นที่กรมวิชาการ (2528) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมไม่ใช่การสอนเนื้อหาความรู้ แต่นักเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการ เช่น การวางแผนโครงการ การวางแผนดำเนินกิจกรรมเอง โดยมีครูที่ปรึกษาคอยแนะนำแนวทางให้ และจะ

สังเกตได้ว่า โรงเรียนขนาดใหญ่สามารถจัดกิจกรรมชุมนุมสำหรับนักเรียนได้หลากหลาย ซึ่งเป็นกิจกรรมชุมนุมที่ทางโรงเรียนเป็นผู้กำหนดและนักเรียนร่วมเสนอด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจาก โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เงินสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก โรงเรียน และที่สำคัญคือ นักเรียนจะมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงเป็นโอกาสดีสำหรับนักเรียนที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายในการดำเนินกิจกรรมของกรมวิชาการ ซึ่งกล่าวได้ว่า โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกได้กว้างขวางตามความถนัด และความสนใจของนักเรียนจริง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2533 ก) และสอดคล้องกับการศึกษาของ วรทัศน์ บุญโคตร (2527) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมนักเรียน ครู อาจารย์ เป็นผู้วางแผนดำเนินการ โดยนักเรียนมีส่วนร่วมด้วย นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ เป็นกิจกรรมที่ทั้งโรงเรียนกำหนดและนักเรียนเป็นฝ่ายเสนอ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของคณินิจ เพชรสุข (2533) ซึ่งพบว่า ขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติกิจกรรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญ นักเรียนต้องมีส่วนในขั้นตอนนี้ด้วย

การจัดครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน โรงเรียนให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน โดยกำหนดให้ครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรมตามความสนใจ ความสมัครใจ และตามประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมมา แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการวางแผนการใช้บุคลากรอย่างเป็นระบบ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ สมานรังสิโยกฤษฏ์ (อ้างถึงในคณาพร คมสัน, 2534) กล่าวถึงการวางแผนการใช้กำลังคนว่า เป็นการวางแผนเพื่อให้มีการใช้กำลังคนที่มีอยู่ในหน่วยงานให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยจัดดำเนินงานดังนี้ ใช้กำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละคน

5.4.2 ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน

(1) ครูที่ปรึกษากิจกรรม ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักเรียน อาจจะเนื่องมาจากครูที่ปรึกษากิจกรรมไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน สาเหตุสำคัญประการหนึ่งอาจเกิดจากโรงเรียนมัธยมศึกษามีข้อจำกัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคลากร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครู อาจารย์ปฏิบัติการสอน มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะในวิชาที่ตนเองสอนเท่านั้น ไม่เคยผ่านการศึกษอบรมเทคนิควิธี เมื่อโรงเรียนมอบหมายให้ดำเนินการจึงทำให้ผลการปฏิบัติงาน ไม่ดีเท่าที่

ควร ทำให้ครูเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ทุ่มเทกับงานด้านกิจกรรม ซึ่งตรงกับการศึกษาของ นพพร พานิชสุข (อ้างถึงในวิโรจน์ แก้ววันเพ็ญ , 2529) กล่าวว่า ครูผู้สอนส่วนมากขาดทั้งทักษะความรู้ และประสบการณ์จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมนักเรียนได้สมบูรณ์แบบ ขาดครูผู้ชำนาญด้าน กิจกรรม โดยเฉพาะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายตามไปด้วย ชีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2526) ได้ให้เหตุผล ในลักษณะเดียวกันว่า ครูที่สำเร็จการศึกษามามีได้จบวิชาเอกกิจกรรม แต่ต้องมาทำหน้าที่สอน กิจกรรมนักเรียน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูทั่วไปพอใจที่จะสอนและร่วมกิจกรรมเฉพาะใน ส่วนที่เกี่ยวกับวิชาเอกที่ตนเรียนมาเท่านั้น และปฏิบัติตามคำสั่งเฉพาะที่ได้รับมอบหมาย สาเหตุอีก ประการหนึ่ง อาจเนื่องมาจากครูที่ปรึกษากิจกรรมไม่มีใจรักในงานด้านกิจกรรม จึงไม่ทุ่มเทให้การ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างจริงจัง จึงมักจะอ้างสาเหตุว่าเป็นเพราะผู้บริหารไม่เอาใจใส่ ถ้าเรารักในงาน ที่เรากำลังทำนั้นก็จะประสบความสำเร็จเสมอ

(2) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานกิจกรรมน้อย ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ พิกุล รัตนประเสริฐศรี (2537) ที่กล่าวว่า กิจกรรมอะไรก็ตาม ที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน ถ้าผู้บริหาร “ ลงเล่นด้วย “ กิจกรรมนั้น ก็จะประสบผลสำเร็จ เพราะทุกกลุ่มต้องการให้ผู้บริหารเอาใจใส่และเห็นความสำคัญของการจัด กิจกรรมนักเรียน สาเหตุที่ผู้บริหารไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารมีภารกิจที่จะต้อง ปฏิบัติ และรับผิดชอบ มากมายหลายด้าน จนไม่มีเวลาจะทุ่มเทให้งานด้านนี้ และคิดว่าเมื่อมอบหมาย งานแล้ว ผู้รับผิดชอบน่าจะดำเนินงานได้ดี

ส่วนปัญหาบางประการไม่เพียงพอเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับการดำเนินการทุกแห่ง และทุก โรงเรียนดังที่ปรากฏในผลงานวิจัยหลายเรื่อง ได้แก่ วรทัศน์ บุญโคตร (2527) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรม นักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน คือ งบประมาณ สถานที่ เวลา และวัสดุ อุปกรณ์ไม่พร้อม เช่นเดียวกับ ดวงกมล จันทร์สม (2527) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมที่เสริมเอกลักษณ์ ของชาติในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน คือ งบประมาณ สถานที่ บุคลากร อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า เรื่องงบประมาณไม่ใช่เรื่องสำคัญ เพราะสมาชิกแต่ละกลุ่มกิจกรรมสามารถหาเงินมาสนับสนุนการ

ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ได้ดังที่ ประดับ นิลพั่งงา (2524) ได้เสนอวิธีการหา รายได้สำหรับการดำเนินกิจกรรมเช่น การขายของ การเก็บบัตรเข้าชมรายการ ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อมูลจาก การสัมภาษณ์หลายโรงเรียนได้ดำเนินการมานานแล้ว

กรณีที่นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรม อาจมีสาเหตุมาจากนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามเพื่อนเพราะ ไม่เข้าใจลักษณะของกิจกรรม ไม่รู้ว่าจะเลือกอย่างไร ไม่รู้ว่าตนถนัด หรือชอบอะไร ดังที่มานิต ปัตตะเวว (2526) ศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนมากเข้าร่วมกิจกรรมตามเพื่อน ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยเชื่อว่า คำว่า "เพื่อน" มีอิทธิพลต่อความคิดของเด็กวัยรุ่นมาก เพราะเป็น วัยที่ต้องการแสดงออกต้องการการยอมรับจากเพื่อนมากจึงมักจะทำอะไรตามเพื่อน เช่นเดียวกับการเลือกกิจกรรมชุมนุม นักเรียนก็มักจะเลือกตามเพื่อนมากกว่าความถนัดของตนเอง ดังนั้น โรงเรียน ควรส่งเสริมให้ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมโดยการสำรวจความต้องการ ความสนใจ และเตรียมครูที่ปรึกษา ให้มีความรู้ความสามารถที่จะจัดกิจกรรมได้น่าสนใจเพื่อจะได้พัฒนานักเรียน

5.4.3 ผลการจัดกิจกรรมที่มีต่อนักเรียน

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษากิจกรรมและนักเรียนมีความเห็นตรงกันคือ การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เกิดคุณลักษณะที่ดีต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียนในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด และผลงานวิจัยหลายเรื่อง ได้แก่ กรมสามัญ ศึกษา(2526) ซึ่งให้เห็นว่า กิจกรรมช่วยอบรมให้นักเรียนรู้จักปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาบุคลิกภาพ อันพึงประสงค์ เบลานท์และคลอสไมเออร์ให้แนวคิดไว้ว่า กิจกรรมนักเรียนช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำ มีสุขภาพดี มีความสุข สร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ และบุคคลต่าง ๆ สามารถดำรง ตนอย่างมีความสุข (Blount and Klausmier อ้างถึงในวิโรจน์ แก้ววันเพ็ญ , 2527) และตามที่บันทึกไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีหลักการข้อหนึ่งว่า เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ และเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้ค้นพบความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะตน จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทุกคนยอมรับว่า ถ้านักเรียนรู้จัก แบ่งเวลาให้ถูกต้องก็จะไม่กระทบต่อผลการเรียน และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยก็มองเห็นว่า ผู้ที่ ได้เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานสูงเพราะบุคคลเหล่านี้ ได้ฝึกประสบการณ์ตรง รู้จักแก้ปัญหามาแล้ว ดังนั้นเมื่อเจออุปสรรคก็ผ่านพ้นไปด้วยดี

5.4.4 เจตคติของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ในความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษากิจกรรมมีความเห็นว่า นักเรียนขาดเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรม แต่ตามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะนักเรียนมองเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรม จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความต้องการเข้าร่วม กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ ด้วยการเรียกร้องขอให้เพิ่มเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้มากขึ้นกว่าเดิม ให้อิสระในการจัดกิจกรรมเอง เช่น กิจกรรมกีฬา นักเรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่ สามารถจัดหาเงินมาสนับสนุนการดำเนินงานโดยไม่ได้ใช้เฉพาะเงินบำรุงการศึกษาเท่านั้น

5.4.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสรุปได้ว่า

- (1) ผู้บริหารไม่ได้เข้ามาใกล้ชิดงานกิจกรรมนักเรียน ดังนั้นในทางปฏิบัติผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ
- (2) เปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มกิจกรรมจัดหาเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมได้เพียงพอ แต่อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง
- (3) โรงเรียนควรมีนโยบายในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้ชัดเจนและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไม่ใช่ทำเพราะเป็นนโยบายของกรม
- (4) พิจารณาความดีความชอบสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนักเรียนเพิ่มขึ้น สำหรับนักเรียนประกาศเกียรติคุณให้ชุมชนทราบ
- (5) จัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง และเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้เพียงพอ

5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

- (1) โรงเรียนเปิดกิจกรรมนักเรียนให้หลากหลายเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียน และต้องมีการแนะแนวให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียน
- (2) โรงเรียนควรมีนโยบายในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้ชัดเจน และให้ครู นักเรียนมีส่วนร่วม

(3) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง

(4) โรงเรียนต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครูที่ปรึกษากิจกรรม

(1) ครูที่ปรึกษาต้องเห็นความสำคัญของกิจกรรมนักเรียน

(2) ครูที่ปรึกษาเอาใจใส่งานด้านกิจกรรมนักเรียนอย่างจริงจังเข้าร่วมกิจกรรมเสมอ

(3) ครูที่ปรึกษาควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกความ

รับผิดชอบ

5.5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ทำให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมไม่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานด้านกิจกรรมให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

(2) ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมอิสระของผู้เรียน เช่น โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อทราบปัญหา อุปสรรคและผลของการจัดกิจกรรม

(3) ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ

(4) ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมที่มีต่อนักเรียน โรงเรียนสาธิตและนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล